

Genişmiqyaslı işlər, sis temli və ardıcıl tədbirlər, dərin islahatlar nəticəsində Azərbaycan siyasi və makroiqtisadi baxımdan sabit, təhlükəsiz olkə, regionun siyasi, iqtisadi və mədəni mərkəzi, irimiqyaslı enerji, nəqliyyat və infrastruktur layihələrinin təşəbbüskarı və fəal iştirakçısına çevrilib. Bütün bunlara yanaşı, Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsində etibarlı tərəfdəş, dünya kosmos ailəsinin üzvü, mühüm tranzit qovşağı kimi beynəlxalq aləmdə tanınır. Əlbette ki, dünya dövlətləri ilə əməkdaşlıq və dostluq münasibətlərinin inkişafı ölkəmizin xarici siyaset kursunda prioritet istiqamətlərdəndir. Güclü dövlət və qazandığımız uğurlar bize Zəfərimizi yaşıtdı. 30 ilə yaxın işğaldə olan torpaqlarımız Azərbaycan Prezidenti, Ali Baş Koman dan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə işğaldan azad olundu. Azərbaycanın həm hərb meydanında, həm də diplomatiya sahəsində Ermənistani diz çökdürməsi dövlətimizin gücünün göstəricisidir. Bütün dünya Ordumuzun gücünü, işgalçı Ermənistananın məglubiyyətini gördü. Azərbaycan xalqı başda olmaqla, bütün türk dünyası bu tarixi Zəfəri yaşadı. Qarabağ Zəfəri sayəsində regionda yaranmış yeni geosiyasi vəziyyət tekce region dövlətlərinə deyil, bütün Avrasiya məkanında sülh və inkişafa yol açır.

Bugünkü günümüzün reallığı, əsas hədəf Qarabağın bərpası və Böyük Qayıdış strateyiyanı real-

Böyük QA YİDİŞ: yenidən dircələn Kəlbəcər!

Prezident İlham Əliyev: "Kəlbəcər şəhəri indi dönyanın ən gözəl mənzərəli şəhərlərindən birinə çevrilir"

laşdırılmasıdır. Azad edilən şəhər və kəndlərimizin yenidən qurulması, öz yurd-yuvalarından didərgindüşən soydaşlarımızın evlərinə qaytarılması əsas məsələlərdəndir.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin müdrik, uzaqgörən siyasetinin nəticəsidir ki, işğaldan azad olunan ərazilərə etdiyi səfərlər zamanı həmin yerlərdən verdiyi mesajlar, açılışı olan obyektlər, yaradılan infrastruktur layihələri deməyə əsas verir ki, böyük quruculuq işləri nəticəsində bu ərazilərdə artıq yeni həyat başlanıb. Artıq doğma Vətənə, doğma şəhərlərə əzəli sakinlər qaydırırlar. Azərbaycan tarixi ədaləti bərpa etdi, Kəlbəcər şəhərində də 1-ci yaşayış kompleksini ərazisində fərdi və çoxmərtəbəli evlərə köçən sakinlərin rahatlığı təmin edilib. Kəlbəcər şəhəri indi dönyanın en gözəl mənzərəli şəhərlərindən birine çevrilir. Birinci mərhələdə "Böyük Qayıdış" Proq-

ramı çərçivəsində Kəlbəcər şəhərində dörd yaşayış kompleksinin inşası nezərdə tutulur və bu binalarda 10 mindençənən çox insan yaşayacaq. İşıq, su, təbii qaz çəkilib, yollar salınıb, minalardan təmizləmə işi aparılıb.

REGIONDA YARADILAN ƏN BÖYÜK YAŞIL ENERJİ MƏNBƏYİ

Böyük Qələbənin nəticəsində yaradılmış yeni reallıq Qarabağın bərpası və inkişafını nezərdə tutan Böyük Qayıdış strateyiyanın aktuallığını təmin edir. Söyügedən stratejiya yeni infrastrukturun yaradılması ilə yanaşı, işğaldan azad olunmuş ərazilərin ümumən regionun yeni inkişaf modelinə çevirməkdən ibarətdir. Əlbette ki, bu gün işğaldan azad edilmiş ərazilər-

de aparılan bərpa-quruculuq işləri planlı şəkildə həyata keçirilir. Yeni yollar çəkilir, dayanıqlı və davamlı iqtisadi fəallığın təmin edilməsinə yönəldilən infrastruktur layihələri reallaşır, tarixi-mədəniyyət və dini abidələrimiz təmir və bərpa olunur. Su, qaz, elektrik təsərrüfatlarının

berpasi ilə bağlı işlər uğurla davam etdirilir. Bu gün işğaldan azad olunan digər ərazilərimiz kimi, Tərtər çayı üzərində yerləşən "Azerenerji" ASC-nin 22,5 MVT gücündə olan "Yuxarı Vəng" Su Elektrik Stansiyasının tikilməsi Vətən müharibəsində Qələbəmizdən sonra regionda yaradılan ən böyük yaşıllı enerji mənbəyidir. Əlbette ki, təkcə bu SES-də istehsal edilən yaşıllı enerji növbəti 5 il ərzində Kəlbəcər rayonunun elektrik enerjisi tələbatını tam ödəyə bilər. Ümumi gücü 40 meqavat olan "Kəlbəcər" SES silsiləsi azad edilən ərazilərdə 42 meqavatlıq "Zəngilan" SES silsiləsindən sonra tikilən ikinci böyük silsilədir.

"Yuxarı Vəng" SES-ə su iki mənbədən - "Nadixanlı" SES-in çıxışı və Tutqu çayı üzərində inşa edilən baş suqəbuledici qurğudan daxil olur. Müasir avadanlıqla təchiz edilən stansiyada 110 kilovoltluq Açıq Paylayıcı Qurğu tikilib və 24 damarlı optik kabel xətti çəkilib. Bununla da stansiya mərkəzləşmiş SCADA sistemine integrasiya olunmaqla yanaşı, ən müasir rəqəmsal idarəetmə sistemləri ilə təchiz olunub və burada lazımi kibertəhlükəsizlik tədbirləri görülüb.

Layihə çərçivəsində həyata keçirilən tikinti-quraşdırma işlərində ətraf mühit amilləri nəzəre alınır. Əlbette ki, çay baliqlarının derivasiya borusuna daxil olmasının qarşısının alınması və onların çay ekosistemində saxlanılması üçün xüsusi hidrotexniki qurğular layihələndirilərək tikilib. "Yuxarı Vəng" SES-də il ərzində 66 milyon kilovat-saatda kənara yaşıllı enerjinin istehsal olunması nezərdə tutulur. Bu da 15 milyon kubmetr təbii qaza qənaət edilməsi, 27 min tondan çox karbon emisyonlarının qarşısının alınması deməkdir. Bu layihə BMT-nin iqlim dəyişikliyi ilə mübarizə və yaşıllı enerji keçidin sürətləndirilməsi baxımından əhəmiyyətlidir. "Yuxarı

Vəng" SES "Yaşıl dünya naminə həmreylik ili" çərçivəsində həyata keçirilən əhəmiyyətli təşəbbüslerdən biri olmaqla, Azərbaycanın enerji sektorу ilə bağlı beynəlxalq səviyyədə qəbul edilən ekoloji standartlara uyğun icra edilib və ölkəmizin yaşıllı enerji inkişafına sadıqlılığını göstərən bir nümunədir.

Bildiyimiz kimi, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən Kəlbəcər şəhərində 3-cü və 4-cü yaşayış komplekslərinin təməli qoyulub. 3-cü yaşayış kompleksinin ümumi ərazisi 7,6 hektar olacaq. Burada 4 və 5 mərtəbəli 29 bina tikiləcək. Kompleksdə 476 mənzilin inşası planlaşdırılı ki, onlardan da 8-i birotaqlı, 176-sı ikiotaqlı, 169-u üçotaqlı, 123-ü isə dördotaqlı olacaq. Buraya köçürülecek ailələrin rahatlığı və məişət məsələlərinin həlli üçün kompleksdə bütün zəruri infrastruktur qurulacaq. Belə ki, burada məişət və ticarət obyektləri, futbol meydançası, istirahət guşələri, səhəbətgahlar, uşaq oyun meydançaları, velosiped yolları, yerüstü avtomobil dayanacağı yaradılacaq. Binalar daimi su, elektrik təchizatı və yüksəksürlü internetlə təmin ediləcək. Ərazidə geniş abadlıq və yaşıllıq işləri görülecek.

Kəlbəcər şəhərində 4-cü yaşayış kompleksinin ərazisi 10 hektara yaxın olacaq. Buraya ümumilikdə 807 ailənin köçürülməsi nəzərdə tutulur. Yaşayış kompleksində 128 birotaqlı, 304 ikiotaqlı, 293 üçotaqlı, 82 dördotaqlı olmaqla 807 mənzil inşa ediləcək. Burada 4 mərtə-

bəli 26 binanın inşası planlaşdırılır. Binaların 1-ci mərtəbəsində məişət və ticarət obyektləri yaradılacaq. Yaşayış kompleksində sakinlərin rahatlığı və asude vaxtlarının səmərəli təşkili üçün idman meydançaları, velosiped yolları salınacaq, istirahət guşələri, səhəbətgahlar, uşaq üçün oyun guşələri inşa olunacaq. Binaların hamısı daimi su, elektrik enerjisi və yüksəksürlü internetlə təchiz ediləcək. Ərazidə, həmçinin geniş miqyasda yaşıllıq zonalarının salınması nəzərdə tutulur.

Bu Dövlət Proqramının hazırlanmasında mütəəqqi beynəlxalq təcrübə, bu sahədə strateji inkişaf tendensiyaları, işğaldan azad edilmiş ərazilərin sosial-iqtisadi potensialı və dünyə iqtisadiyyatının müasir çağırışları nəzəre alınır. Bu sənəd əhalinin doğma torpaqlarına geri qayğısını məsələlərini, məskunlaşacaq əhalinin sosial müdafiəsini gücləndirmək, məşğulluq imkanlarını artırmaqla yanaşı, dəyaniqli sosial-iqtisadi inkişafı təmin etməklə hədəflənən məqsədlərin sürətli və keyfiyyətli icrasına öz töhfəsini verməkdədir.

Nəzakət ƏLƏDDİNQIZI